

Recomanacions per a l'estratègia d'Educació per al Desenvolupament

Grup de Treball d'EpD
Consell de Cooperació al Desenvolupament

1 de juliol de 2021. Versió final

Introducció.....	3
Metodologia per l'elaboració de les recomanacions	6
Recomanacions	7
Propostes Transversals.....	7
Propostes Específiques	12
1. L'EpD davant els reptes globals i l'Agenda 2030	12
Visió de canvi.....	12
2. La incidència per polítiques públiques transformadores i mobilització ciutadana	16
Visió de canvi.....	16
3. L'educació transformadora per a l'impuls de canvis de paradigma (I): Educació formal	20
Visió de canvi.....	20
4. L'educació transformadora per a l'impuls de canvis de paradigma (II): Educació no formal i altres.....	25
Visió de canvi.....	25
5. La cultura i l'esport com a eina per a l'Educació pel Desenvolupament	31
Visió de canvi.....	31
6. La comunicació transformadora.....	36
Visió de canvi.....	36
Actors/agents implicats	42
Iniciatives identificades a les sessions	44
Consideracions/Conclusions del Grup de Treball.....	45
Agraïments.....	46
Annexes i documentació	50

Introducció

L'objectiu d'aquest document és **donar compliment al mandat del Grup de Treball del Consell de Cooperació al Desenvolupament** de presentar propostes i recomanacions que contribueixin en l'elaboració de l'Estratègia d'EpD de la Generalitat impulsada per la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament (DGCD). Més enllà de l'àmbit de la cooperació i la solidaritat internacional, la DGCD vol promoure la formació d'una societat compromesa amb la defensa i el compliment dels Drets Humans a Catalunya i arreu del món, i corresponsable amb els reptes globals i l'Agenda 2030.

El resultat és fruit de l'anàlisi, la reflexió i el debat que el Grup ha generat al voltant de **sis sessions temàtiques i de compartir experteses i experiències**, no només durant les sessions plenàries, sinó en les reunions prèvies de preparació que han impulsat grups motors específics per cada cas. Així, s'ha creat un interessant espai facilitador d'intercanvi d'opinions, punts de vista, experteses i coneixement que ha permès una millor relació entre els participants i una més gran aproximació entre les diverses realitats que conviuen en tot el país.

L'estructura del document respon a la voluntat de **posar en valor els continguts treballats i la gestió de coneixement que se'n pot derivar**, i documentar la iniciativa del Consell de Cooperació al Desenvolupament amb total transparència.

Per a l'elaboració de les recomanacions, el Grup de Treball ha tingut en consideració **elements contextuais i d'orientacions estratègiques**, especialment els següents:

- I. El procés de participació **"Visió 2030. La contribució de Catalunya al desenvolupament global"**, concretament de les "Conclusions de l'Eix 5 de la Visió 2030, Educació per a la ciutadania crítica".
- II. El **Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022**, que destaca "el compromís ferm d'impulsar, des del mateix inici d'aquest cicle de planificació, els treballs per a l'elaboració d'una estratègia catalana d'EpD amb tots els actors de la cooperació catalana. Aquesta estratègia haurà de servir per a continuar construint el marc conceptual, dissenyar les modalitats i els instruments més escaients per a fer créixer la qualitat i l'impacte de l'EpD, dotar de més centralitat la dimensió de la comunicació i contribuir a establir aliances que permetin d'articular de manera efectiva la pluralitat d'actors educadors"
- III. Els **Plans anuals** de cooperació al desenvolupament 2020-2021.
- IV. L'estudi de **diagnosi sobre la situació de l'EpD a les ONGD** catalanes, encarregat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) a TANDEM durant l'exercici 2020.

La metodologia consensuada per impulsar l'elaboració de les recomanacions s'ha basat en la **definició de diferents temàtiques i l'organització de sessions de dues hores de debat virtual** per a cadascuna. S'han registrat totes les sessions, prèvia autorització dels participants, i s'han transcrit els continguts en un format de fitxa unificada per facilitar-ne l'anàlisi i l'elaboració de les recomanacions corresponents. Els àmbits de treball de les sessions han estat els següents:

- 1. L'EpD davant els reptes globals i l'Agenda 2030.** L'objectiu era situar l'EpD en el context actual, tenint en compte els reptes globals, l'Agenda 2030 i el món "post-covid19". S'han abordat qüestions com: eixos a reforçar i accelerar més a partir d'ara, tenint en compte els reptes globals, quines formes de treball poden ser més transformadores, amb més capacitat d'incidència, què cal reformular, adaptar a contextos canviants, com complementar i coordinar els actors d'acord als reptes globals i als ODS.
- 2. La incidència per polítiques públiques transformadores i mobilització ciutadana.** La sessió buscava aprofundir en la importància de desenvolupar estratègies d'incidència política, la gestió de la influència i l'impuls de campanyes públiques com a eines clau per a impulsar una ciutadania conscienciada i mobilitzada per la justícia global i polítiques públiques transformadores. També s'ha tractat la recerca i la gestió del coneixement com elements clau en la incidència i la millora de polítiques, així com en la defensa dels béns globals i els drets fonamentals.
- 3. L'educació transformadora** per a l'impuls de canvis de paradigma (I): **Educació formal.** L'educació és un àmbit tant rellevant que s'hi han destinat dues sessions, tot i que diferenciant la formal de la resta. L'objectiu era debatre sobre l'educació d'una ciutadania transformadora, i identificar recomanacions en l'àmbit de l'educació formal/reglada, incloent-hi educació obligatòria reglada com cicles superiors, etc.
- 4. L'educació transformadora** per a l'impuls de canvis de paradigma (II): **Educació no formal i altres.** D'acord amb l'anterior, aquesta sessió es va dedicar a identificar recomanacions en l'àmbit de l'educació no formal i en altres espais i àmbits informals o que contribueixen a la formació de les persones i al seu desenvolupament individual i col·lectiu.
- 5. La cultura i l'esport com a eina per a l'Educació pel Desenvolupament.** Aquesta sessió buscava reflexionar i identificar recomanacions al voltant de la cultura i l'esport i l'activitat física, com eines transformadores per impulsar els valors de l'EpD i contribuir a conscienciar el màxim de col·lectius de la societat.

6. **La comunicació transformadora.** En aquesta sessió es van treballar recomanacions per gestionar la comunicació com eina estratègica per a la construcció de la ciutadania crítica. L'objectiu era tractar la comunicació en el sentit més ampli, tant interna dels actors, com externa; la capacitat de sumar sinèrgies entre entitats, administracions i altres actors de cooperació; el rol dels mitjans de comunicació, els canvis socials en relació a aquest sector; la formació i relació amb periodistes; la visió estratègica integrada en els processos interns i els plans de comunicació interns i externs; la necessitat d'ampliar les habilitats i les capacitats dels actors, etc.

Metodologia per l'elaboració de les recomanacions

Per a la sistematització de la informació i la redacció de les propostes i recomanacions, el Grup de Treball va promoure la formació d'un grup motor l'abril de 2021 específicament per dur a terme aquesta tasca. De forma voluntària, van decidir formar part d'aquest equip les següents organitzacions i persones:

Col·legi de Periodistes de Catalunya

- Alicia Oliver

Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris (aMS) de Lleida:

- Víctor Llàcer
- Carme Campoy

Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme:

- Núria Cuadrat
- Sònia Cervià

Departament d'Educació

- Julià Urrutia

Lafede.cat – organitzacions per a la justícia global

- Georgina Casas
  - Mariano Flores
-

En total, s'han dut a terme **18 sessions de treball** per elaborar les propostes de forma conjunta, organitzades en diferents modalitats: equips interterritorials, sessions conjuntes i sessions temàtiques, tot definint els rols i la complementarietat de les tasques realitzades.

La metodologia amb la qual s'han elaborat s'inspira en la Teoria del canvi per identificar visions de canvi, objectius estratègics, objectius operatius i actuacions/resultats en cadascuna de les sis temàtiques. Un cop elaborat el primer esborrany de recomanacions, el grup motor presenta els principals continguts i l'estructura del document al Grup de Treball en sessió plenària, amb l'objectiu d'obrir un procés d'incorporació d'esmenes per a la seva validació. Posteriorment, s'envia el document final al Consell de Cooperació per a l'aprovació corresponent i donar per tancar el mandat del Grup de Treball.

Recomanacions

L'elaboració de les recomanacions s'ha realitzat en base als continguts de les diferents sessions i s'estableixen dues parts interconnectades. D'una banda, els elements que són comuns, que s'exposen com a Propostes Transversals; de l'altra, la que recull les Propostes Específiques per a cadascun dels àmbits treballats en base a una Visió de Canvi, i amb els corresponents Objectius Estratègics, Objectius Operatius i Resultats/Accions.

Propostes Transversals

L'Educació per al Desenvolupament és un terme que abasta totes aquelles actuacions, accions, estratègies i polítiques que, de forma directa o indirecta, promouen la formació de la consciència crítica de les persones de forma individual, i de les societats, de forma col·lectiva. Aquesta consciència ha de permetre entendre les causes estructurals de la pobresa, les desigualtats, i la vulneració dels Drets Humans; assumir el compromís per transformar-ho, actuar amb coresponsabilitat i mobilitzar-se per tal de garantir una vida digna per a totes les persones, la justícia social, la construcció de pau i la seguretat humana sostenible.

Aquesta forma d'entendre l'EpD està integrada en els models de cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional, i ocupa un lloc destacat en la cooperació catalana, tant per a la societat civil com per a les administracions públiques. Més enllà de visibilitzar el compromís individual i col·lectiu del país envers les desigualtats, les injustícies i la vulneració dels drets humans, l'EpD permet posar en valor la contribució de tots els agents del país al **desenvolupament humà sostenible** i defensar una política pública.

L'adopció per part de la política pública de la cooperació catalana de *l'enfocament de gènere i basat en els drets humans (EGiBDH)*¹ desafia la tradicional sectorialització i compartimentació entre la cooperació i l'EpD, plantejant el repte d'avançar cap a la seva harmonització/integració progressiva². Comporta una aposta decidida per la transformació social, en dos sentits: d'una banda, en definir clarament un model de

---

¹ [L'enfocament de Gènere i basat en Drets Humans \(EGiBDH\)](#) entén que les persones o grups fita deixen de ser beneficiàries de l'ajut per esdevenir titulars de drets. Les necessitats de les persones s'interpreten en clau de drets, i es reconeix a la persona com a subjecte actiu dels seus processos i decisions. Els i les titulars d'obligacions són els poders públics que han de respectar, protegir i garantir els Drets Humans en totes les seves dimensions. Per la seva banda els i les titulars de responsabilitats es consideren els actors privats que no són sector públic (empreses, ONGs, mitjans de comunicació, però també les famílies, les comunitats i les persones individuals).

² La integració de les línies estratègiques del Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2015-2018 des de l'EGiBDH | Informe d'investigació sobre l'articulació conceptual i estratègica entre la cooperació al desenvolupament, l'acció humanitària i l'educació per al desenvolupament.
http://cooperaciocatalana.gencat.cat/web/.content/continguts/que_fem/egibdh/doc-informe-integracio-linies-estrategiques-pla-director.pdf

desenvolupament sostenible centrat en la justícia social a través de la realització dels drets humans; i d'altra banda en conferir una molt major rellevància a l'EpD com via per a l'apoderament, conscienciació, mobilització social i incidència dels titulars de drets, així como per l'enfortiment de capacitats de titulars d'obligacions i de titulars de responsabilitat a fi que contribueixin a la realització dels drets humans d'acord amb les seves obligacions y responsabilitats respectives.

En el marc de l'elaboració de l'estratègia d'Educació per al Desenvolupament del Govern, s'obre una oportunitat per accelerar un profund canvi sistèmic i transformador a Catalunya, que, **des de la consideració de l'enfocament de gènere i basat en els drets humans**, també tingui capacitat d'incidència a d'altres comunitats del món, i facilitar canvis individuals i col·lectius de la ciutadania perquè exigeixin el respecte, protecció i garantia dels drets humans, per actuar amb corresponsabilitat davant els reptes globals i el compliment dels compromisos de l'Agenda 2030 i els ODS. En aquest sentit, l'estratègia d'EpD esdevé una prioritat de la política pública alhora de construir un model de societat i de país que va més enllà del propi model de cooperació al desenvolupament.

Amb aquesta **visió de país**, i tot considerant l'EGiBDH en tant que punt de partida, és imprescindible establir un marc de referència conceptual i estratègic compartit amb tota la societat, i amb les administracions regionals, supramunicipals i municipals; facilitar sinèrgies i actuacions complementaries, adaptades a les necessitats i característiques de cada territori; integrar-la a totes les polítiques públiques i avançar cap a la coherència de polítiques; i consolidar aliances amb tots els agents de canvi directes i indirectes. En definitiva, una estratègia amb tres dimensions: multisectorial, tant de treball interdepartamental com interdisciplinari; multiactor, per incloure agents enxarxats des del territori, tant a Catalunya com al Sud; i multinivell, connectant els diferents nivells de l'administració a tot el país.

L'EpD es classifica en àmbit diversos, com ara l'educació formal, la no formal i la informal; la incidència i la recerca; la mobilització; i la sensibilització, tots ells aspectes clau per a donar resposta a la interdependència de les vulneracions de drets, a l'exigència de treballar des d'una perspectiva local-global, així com a través de l'establiment de col·laboracions i aliances entre diferents titularitats. També la comunicació en forma part i és un recurs a reforçar per situar-la com a eix vertebrador d'un relat pedagògic i creatiu, per influir, transformar i conscienciar la societat de valors com l'empatia, la solidaritat, la tolerància, la dignitat humana i la convivència en pau.

Tots els àmbits permeten analitzar, entendre i reconduir percepcions, redefinir conceptes i facilitar mecanismes i instruments per a la reflexió sobre els drets humans com pilars per a la convivència democràtica, sobre el bé comú i l'interès general local-global. Una complexitat de factors que intervenen en la formació al llarg de la vida de les persones

que impliquen actuacions coordinades, complementàries i a llarg termini, d'acord amb la diversitat de persones i de comunitats que conviuen en una mateixa societat.

D'aquí l'aposta per un canvi de paradigma que des de la consideració de l'enfocament de gènere i basat en els drets humans, propiciï una transversalitat que combini eines, metodologies, instruments, espais i oportunitats per generar i consolidar una consciència crítica.

Urgeix ampliar les possibilitats que aporta l'EpD des de l'educació formal, la no formal i la informal, des de la mateixa implementació curricular fins al seu desplegament; l'adaptació a la diversitat i pluralitat del centres educatius i llurs entorns, inclosos els que permeten constituir comunitats físiques i virtuals; la recerca i la incidència; l'apoderament, la sensibilització i la mobilització a través de la cultura i el lleure, les arts escèniques, les eines digitals, la literatura, la música, l'esport i l'activitat física... Tot el que impliqui interconnexió amb les persones, col·lectius i comunitats d'arreu; és a dir, situar-la al centre de les polítiques socials.

Amb aquesta proposta de canvi, les recomanacions del Grup de Treball giren al voltant de diferents **pilars de reflexió comuns que estan interconnectats i són interdependents, que esdevenen Propostes Transversals**. Totes reforcen la necessitat d'una visió holística de l'estratègia, on tots els agents de canvi s'hi puguin identificar i compartir i partir de la qual puguin definir altres trets propis singulars o característics complementaris.

- a) Consensuar **un nou terme** que substitueixi Educació per al Desenvolupament, que inclogui una definició i marc conceptuals que superi l'argot tècnic/ideològic per construir-ne un de comú, que sigui fàcilment apropiat/identificat per tots els actors i per la ciutadania en general, així com un marc de referència de totes les administracions públiques. La definició comú ha de ser inclusiva i integradora, que incorpori l'enfocament de gènere basat en drets humans, l'Agenda 2030, i les trajectòries i recorreguts de feina de les entitats, plataformes, federacions i coordinadores; també ha de ser innovadora per emmarcar nous relats que posin de manifest les debilitats i les febleses dels models econòmics que perpetuen, les vulneracions de drets, la pobresa, les desigualtats i les violències de tot tipus.
- b) Planificar i adaptar el desplegament a les **singularitats del territori** i a les seves institucions més properes. L'ODS11 fa referència a l'espai físic, simbòlic i de relacions, on els actors locals són centrals.
- c) Posicionar-la **al centre de les polítiques públiques** (socials, mediambientals, etc.), com un instrument necessari per a la transformació social, més enllà de les accions

vinculades al sistema de cooperació internacional. D'acord amb la Meta 4.7 dels ODS, la transformació social serà efectiva només si la societat té consciència crítica sobre les múltiples crisis. En aquest sentit, l'EpD adquireix especial rellevància davant l'escenari de pandèmia i les seves conseqüències posteriors, i permet incorporar mecanismes per afrontar els reptes globals des d'una perspectiva de formació de ciutadania crítica i compromesa partint de l'evident interdependència global-local.

- d) Posicionar-la com a **eix vertebral de la cooperació internacional** per a superar enfocaments assistencials i etnocèntrics de forma que les persones passin de ser contemplades no com a beneficiàries de l'ajut sinó com a subjectes conscients dels seus drets que es mobilitzen i fan incidència col·lectivament per a reclamar-los.
- e) Dotar amb **recursos econòmics, capacitació, formació i instruments adaptats** a les diferents entitats del país per assegurar la implementació i el seguiment (estudis previs, generació d'indicadors i una base de dades actualitzada) per avaluar-ne els canvis aconseguits.
- f) Promoure **relats i models socioeconòmics alternatius i sostenibles**, que garanteixen una vida digna i la reducció de les desigualtats, i oferir informació i dades que permetin a la societat identificar les opressions (heteropatriarcat, etnocentrisme, capitalisme) amb estratègies d'acció política i mobilitzadora. Com a exemple, l'Economia Social i Solidària, així com la xarxa d'agents al territori que la promouen i la seva implicació global.
- g) **Superar el concepte de cooperació internacional**, facilitar el procés per descolonitzar l'imaginari col·lectiu i parlar d'interdependència de recursos (econòmics, personals i naturals).
- h) **Sumar tots els actors, titularitats implicades, amb aliances**, sinèrgies i treball conjunt i complementari.
- i) Aprofitar diagnòstics, experteses i coneixement per **potenciar l'aplicabilitat de la gestió del coneixement** arreu, l'expertesa acadèmica i les bones pràctiques.
- j) **Promoure la I+D**. Avançar de forma creativa amb "centres , innovació i laboratoris col·laboratius", amb temàtiques i metodologies participatives, introduint noves eines per impulsar la connexió amb els actors del territori i amb la vocació de contribuir a la transformació d'altres sistemes socio-tècnics.

- k) Experimentar i millorar **tots els àmbits i les eines** que permeten treballar els objectius: cultura, esport, educació, lleure, música, arts escèniques; en tots espais i oportunitats.
- l) Establir **xarxa de coordinació** entre regidories, actors en barris, ajuntaments, societat civil; entre nivells de govern (ODS 16-17) incloent aspectes de les aliances estratègiques; promoure la **participació** en plataformes, moviments i xarxes internacionals.
- m) Incorporar metodologies i processos en la planificació, el disseny, la implementació i el seguiment continu, així com **integrar l'avaluació** de tot el procés com garantia de qualitat, transparència i retiment de comptes.
- n) Garantir la **gestió del coneixement** tècnic, teòric i pràctic adquirit per entitats, universitats, centres de recerca, *think tanks*, contraparts, organitzacions, entre d'altres, d'àmbit local i d'arreu del món.
- o) Finançar **l'intercanvi de sabers** entre actors del territori i d'altres països, fomentar la intel·ligència col·lectiva i la recerca de les perifèries: epistemologies del sud, enfocaments decolonials, propostes de ruptura per a la justícia global, etc.
- p) Fomentar i acompanyar la creació de **grups assessors, interdisciplinaris, multiactors i observatoris temàtics** (pau, drets humans, interculturalitat crítica, etc.) per fer propostes i emetre orientacions.
- q) Interconnectar el **benestar de les persones amb els drets humans i els valors democràtics, la participació, la igualtat i la no discriminació**, la transparència, el retiment de comptes, la gestió dels conflictes d'interès i el rol del bé públic i de la coherència de polítiques.
- r) Incorporar **eines d'adaptació estratègica àgils i flexibles** davant els canvis constants, els reptes globals, les emergències, les crisis, les tensions, etc., per incorporar noves competències, oportunitats i capacitats.

Propostes Específiques

1. L'EpD davant els reptes globals i l'Agenda 2030

Visió de canvi

L'EpD com un eix vertebral del model de cooperació al desenvolupament serà una política pública de referència de la ciutadania per promoure el canvi social des de l'enfocament de gènere i basat en drets humans i per a la consecució de la justícia social a través de la realització dels drets humans.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Consolidar un marc conceptual (compartit) d'EPD propi i característic de Catalunya, que parteixi de l'enfocament de gènere basat en drets humans i s'articuli amb nous marcs com els ODS, la justícia social, etc.	<p>Impulsar una diagnosi oberta i participativa amb tots els actors de l'EpD per a trobar col·lectivament una nova denominació pel concepte d'EPD, fomentant la participació des de l'escolta activa envers les diferents realitats.</p> <p>Ampliar l'abast de l'EpD de manera que contribueixi a l'enfortiment de capacitats de titulars de drets, però també de titulars de responsabilitats i titulars d'obligacions perquè puguin contribuir a la realització dels drets humans des de les seves responsabilitats i obligacions respectives.</p>	<p>Dur a terme una diagnosi que identifiqui i posi en valor les accions d'EpD que es desenvolupen a Catalunya mitjançant un mapeig que reculli els diferents enfocaments en les pràctiques dutes a terme. (Diferents Titularitats)</p> <p>Facilitar la capacitat dels diferents Titulars en l'aplicació de l'enfocament estratègic en el marc de l'EpD.</p>

	<p>Obrir espais de reflexió crítica sobre els diferents marcs de referència (ODS, EGiBDH, teoria del canvi) amb la participació d'agents i moviments socials de l'àmbit del feminisme, antiracisme, ecologisme que pugui permetre establir els reptes globals com a horitzó al que ha de donar resposta l'EpD a partir de l'impuls del pensament crític per promoure alternatives al sistema hegemònic actual.</p>	
<p>Construir un relat compartit de canvi social, que impulsi la sensibilització i divulgació entre la societat de la importància de l'EpD, com a política pública que impulsa processos de conscienciació i capacitació per a la identificació d'opressions i el desenvolupament d'estratègies d'acció política i mobilitzadora.</p>	<p>Impulsar accions comunicatives transformadores des de l'administració per posar en valor l'EPD a nivell social.</p> <p>Generar espais d'intercanvi i aliances entre actors socials, culturals, etc. i que siguin altaveu de l'EPD com a eina de transformació social.</p> <p>Generar espais d'intercanvi entre diferents titularitats (drets, obligacions, responsabilitats) per a generar consciència i construir voluntat política sobre els seus papers, responsabilitats i obligacions respectives.</p> <p>Contribuir a donar a conèixer els drets humans així com el seu sistema internacional de defensa i garantia com a requisit per a poder exercir-los i</p>	<p>Realitzar estudis d'opinió sobre els diferents elements que integren l'EpD a Catalunya.</p> <p>Dissenyar estratègies per a augmentar la sensibilització sobre les temàtiques i reptes globals que tracta l'EpD.</p> <p>Crear indicadors i fer seguiment de la percepció de la ciutadania.</p> <p>Divulgar el relat compartit sobre objectius i accions de l'EpD (també a l'interior del Govern).</p> <p>Analitzar i valorar les actuacions subvencionades per la ACCD en els últims anys amb l'objectiu de reconèixer el relat conceptual dels projectes, el</p>

	<p>com a marc de referència que dona cabuda a tots els paradigmes/pensaments/moviments (feminisme, pacifisme, ecologisme, antiracisme o <i>buen vivir</i>, etc.).</p> <p>Visibilitzar i reconèixer l'EpD del Sud i interconnectar-la amb les accions d'EPD del Nord, com a forma de construir solidaritat i aprenentatge mutu i mobilització contra les vulneracions de drets des d'una perspectiva "Glocal".</p> <p>Impulsar una societat compromesa En sensibilització, formació, investigació i incidència per construir un nou imaginari col·lectiu basat en els valors de la pau, els drets humans i la solidaritat.</p>	<p>paradigma de referència i les propostes de canvi que predominen.</p>
<p>Conceptualitzar i promoure l'EPD a nivell de Catalunya</p>	<p>Impulsar projectes d'EPD connectats amb el territori, entenent el territori com un espai físic, simbòlic i de relacions, on els agents locals són centrals.</p>	<p>Impulsar un diagnòstic de les bretxes de capacitat que impedeixen que titulars de drets els reclamin i que titulars de responsabilitats i d'obligacions compleixin amb les seves obligacions de respectar-los, protegir-los i garantir-los.</p> <p>Coordinar les subvencions dels diferents nivells de l'administració (local, regional i nacional) per implementar l'EPD a nivell territorial.</p>

		Dissenyar instruments de finançament amb capacitat per acompanyar i fer evolucionar les pràctiques de les entitats en funció de les seves característiques i necessitats.
Impulsar la innovació a nivell metodològic	Impulsar temàtiques i metodologies clau mitjançant metodologies participatives, introduint les arts, la cultura i l'esport com a eines de connexió amb els actors del territori i amb la vocació de contribuir a la transformació d'altres sistemes socio-tècnics.	Reforçar les iniciatives innovadores ja existents des de la DGCD/ACCD. Facilitar la capacitat en la innovació als diferents agents incorporant els aprenentatges del Sud Global.
Elaborar una estratègia amb mirada interdisciplinària, multisectorial i multinivell, per generar i impulsar xarxes d'agents educatius diversos (origen territorial/ Sud, tipologia, àmbit, nivell de l'administració, etc.)	Impulsar l'articulació de les accions d'EpD aprofitant el desplegament de l'Agenda 2030 i posar en valor els discursos crítics i alternatius al voltant de cadascun dels ODS, així com altres cosmovisions i epistemologies, i en particular a l'escàs pes conferit als drets humans.	Facilitar mecanismes de coordinació a diferents nivells: local (regidories, agents en barris, municipis (societat civil, etc.), regional (ODS 17 aliances estratègiques) i internacional.

---

2. La incidència per polítiques públiques transformadores i mobilització ciutadana

Visió de canvi

La incidència política serà un àmbit estratègic de l'EPD per la presa de consciència dels drets així com per exigir, des del marc de coherència de polítiques públiques, la transformació social; en un context d'impuls d'aliances i de lideratges situats en el territori.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Impulsar la coherència de polítiques amb una mirada transversal, com a mecanisme necessari per a la transformació social.	<p>Cercar i implementar els instruments/mecanismes que garanteixin el desenvolupament de coherència de polítiques per part de les administracions públiques.</p> <p>Impulsar una societat compromesa, conscienciada i mobilitzada, per vetllar, des del seguiment de polítiques, pel compliment del marc de coherència.</p> <p>Reflexionar sobre el marc i el model de cooperació i el rol de l'EPD.</p>	<p>Programa del Govern de la Generalitat de Catalunya amb recursos destinats a la coherència de polítiques.</p> <p>Crear/connectar observatoris temàtics orientats a definir indicadors de seguiment per a la coherència de polítiques de diferents Departaments.</p>
Repensar els instruments de la política de cooperació per posar en relació els actors (titularitats)	<p>Posar en valor l'àmbit de la incidència política dins de l'EPD.</p>	<p>Finançar plans de capacitatció de les entitats pel desplegament de campanyes i estratègies de sensibilització, lobby i incidència. Creació</p>

---

que treballen els diferents àmbits de l'EPD.

Facilitar processos/instruments de capacitatció per al desplegament de l'EPD, en la seva dimensió d'incidència.

d'espais de col·laboració multisectorials per a la innovació de la incidència i la mobilització social: incubadores o laboratori de pràctiques Que dinamitzin la transformació de polítiques públiques a favor de la justícia global.

Implementar nous instruments de finançament que reforcin els diferents àmbits de l'EPD.

Realitzar estudis tècnics per a l'adaptació de formularis i instruments específics d'EpD per a la incorporació integrada de l'EGiBDH des d'una perspectiva pedagògica.

Visibilitzar i contextualitzar els agents subjectes d'EPD en l'àmbit de la incidència política, al llarg del territori català.

Desplegar el mapa d'actors des de la identificació de les actuacions en clau d'incidència política.

Promoure la participació dels diferents agents/titularitats en el desplegament de l'Estratègia d'EPD.

Concebre les accions contextualitzades, inspirades en l'anàlisi causal, de gènere, papers/rols i capacitats i connectades amb el

Identificar el mapa d'Agents de la manera més amplia possible.

Garantir Processos de participació efectiva.

Garantir l'acompanyament del desplegament de l'Estratègia des de la proximitat de Generalitat al territori.

	<p>territori i amb els actors que les despleguen, i acompanyar processos en el territori.</p> <p>Reconèixer l'acció d'incidència política, en base a l'enfocament estratègic, d'agents com els col·legis professionals de tot el territori, etc. i promoure el treball conjunt entre ells i amb altres agents del sector.</p>	
<p>Generar aliances, per connectar la diversitat d'agents, buscant la complementarietat de rols i tenint en compte el context territorial.</p>	<p>Impulsar la coordinació entre diferents nivells de l'administració (multinivell) per fer realitat la coherència de polítiques públiques en base a l'enfocament estratègic.</p> <p>Fomentar i acompanyar la creació de grups de treball interdisciplinaris, multiactors i transnacionals (nord i sud global) amb l'objectiu de construir propostes d'incidència vers l'administració pública.</p>	<p>Facilitar Taules temàtiques de coordinació multinivell-multiactor (titulars d'obligació i de responsabilitat), i grups de treball o espais de participació dels actors del sud.</p>
<p>Promoure sinergies entre la universitat, com a nodes de coneixement, amb l'administració per reforçar la coherència de polítiques i la recerca en les temàtiques,</p>	<p>Impulsar espais de trobada i reflexió entre les universitats (xarxes de recerca del nord i del sud global) i els responsables del disseny de les polítiques públiques.</p>	<p>Pla d'acció per l'impuls de la coordinació entre universitat-entitats / universitat-administració.</p> <p>Facilitar línies de recerca que, des de l'enfocament estratègic i una visió global, produeixin</p>

---

metodologies e instruments de l'EpD.

Generar aliances entre universitat i entitats de cooperació, amb l'objectiu d'enfortir/nodrir els projectes d'incidència política.

Incidir en el reconeixement (puntuació acadèmica) de la docència, investigació i recerca en cooperació en el marc de les universitats. I fer extensiu l'àmbit de la docència en el marc de la funció social de les universitats, tot incorporant, en el marc de la coherència de polítiques AQU Catalunya, els processos d'avaluació docent, avaluació de titulacions, etc.

coneixement i apoderin als titulars d'obligacions i de responsabilitats.

Reconeixement de la cooperació dins l'àmbit universitari.

Promoure en l'oferta universitària catalana (mencions específiques en les titulacions de grau, especialitzacions, etc...) formacions especialitzades en cooperació, pau i dret humans, Agenda2030, etc..

Crear convocatòries de premis per a projectes de recerca en cooperació (TdR, TFG, TFM)

Crear línies de doctorat en cooperació
Processos d'avaluació docent, avaluació de titulacions, etc.

Implementar nous instruments de finançament que reforcin els diferents àmbits de l'EPD.

Crear espais de incubadora de projectes nous, laboratori d'idees de noves línies de recerca i la seva transferència als programes de les carreres universitàries.

---

3. L'educació transformadora per a l'impuls de canvis de paradigma (I): Educació formal

Visió de canvi

L'EpD promourà el canvi de paradigma en l'àmbit de l'educació formal amb la incorporació d'un enfocament en l'educació per la transformació i justícia social a l'escola des de la implementació i desplegament curricular donant resposta a la diversitat de centres educatius de Catalunya.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Identificar processos i accions d'EpD i els agents de l'Educació formal que participen/contribueixen en el canvi de paradigma.	Impulsar una diagnosi que pugui permetre la identificació d'agents, accions, indicadors així com facilitar el seguiment.	Mapeig d'agents i accions dutes a terme a l'educació formal (DGCD/ACCD i Departament d'Educació).
	Promoure la divulgació de la política pública de l'EpD als Centres Educatius.	Concreció d'Indicadors operatius i seguiment de les accions.
	Definició de rols dins la Comunitat Educativa dels Centres Educatius.	Facilitar mecanismes de participació. Programa de sensibilització a les comunitats educatives (alumnat, professorat, famílies, equips directius) sobre la incorporació de la perspectiva d'EpD a les aules.

		Aprofundiment d'iniciatives com la jornada Canviar l'Educació per a canviar el Món, Mapa Educa Justícia global, etc.
Enfortir la col·laboració entre ACCD-Departament Educació, i Universitats i Recerca, i el professorat com titular obligacions.	Incrementar a tot el territori la dedicació de recursos humans i econòmics pel treball interdepartamental.	<p>Implementar línies de suport de l'administració com a Titular d'obligació utilitzant les xarxes públiques territorials.</p> <p>Posada en marxa d'un programa d'innovació propi del Departament d'Educació en col·laboració amb la DGCD/ACCD a l'estil STEAMCAT.</p>
Incidir a la renovació i desplegament curricular, incorporant la mirada de les iniciatives que treballen pel canvi de paradigma.	Apoderar els agents identificats en el mapeig per incidir en la renovació i el desplegament curricular.	<p>Facilitar la participació real de tots els titulars (obligacions, responsabilitats, drets) en el procés de renovació curricular promovent la incidència sobre el currículum (convocar reunions, realitzar formacions sobre currículum, competències, mirada pedagògica).</p> <p>Facilitar incorporació mirades i sabers emergents mitjançant el foment de la participació per part de l'administració a les entitats.</p> <p>Identificats de forma conjunta, els indicadors i formats d'avaluació de les competències curriculars</p>

		<p>associades a l'EPD, per facilitar la tasca del personal docent.</p> <p>S'han visibilitzat i compartit les avaluacions curriculars dels projectes d'EpD de les entitats i centres educatius.</p>
<p>Contribuir a facilitar lideratges compartits, cultures de centre (projectes educatius de centre) cap al canvi de paradigma des del senti crític i les relacions amb l'entorn.</p>	<p>Facilitar l'apoderament docent.</p> <p>Facilitar l'apoderament de l'alumnat.</p> <p>Facilitar el desplegament territorial equitatiu.</p> <p>Facilitar l'impuls, finançament i reconeixement de xarxes i grups de treball de docents implicats en accions d'EpD</p>	<p>Impuls i finançament de Programes de formació específica sobre EPD (marc conceptual, eixos temàtics, proposta metodològica i avaluació) inicial (universitat) i continua per al personal docent.</p> <p>Suport a les xarxes entorn per incorporar la seva visió crítica (xarxes de professorat, formació a centres).</p> <p>Enfortir els Centres de Recursos (Centre de Documentació en Cooperació i Solidaritat – CDOCS- de la UdL, Centre de Recursos per la Pau i la Solidaritat –CeDRe-, Flors Sirera, Centre d'Estudis i Documentació a Barcelona –CIDOB- i centres de recursos virtuals).</p>

		<p>Dotar de recursos els Centres Educatius pel desenvolupament de projectes d'una manera intercooperativa amb entitats del territori.</p> <p>Garantides propostes d'EpD, a totes les etapes educatives, vetllant per la participació de l'alumnat en tot el procés (disseny, execució i avaluació).</p>
<p>Enfortir i finançar les accions i aprofundir en els diàlegs entre entitats i moviments socials, i agents d'educació no formal, per millorar la capacitat de resposta davant les demandes dels centres educatius (multisector, multinivell, multiactors).</p>	<p>Avançar en la formació i enfortiment de capacitats en relació a l'enfocament estratègic.</p> <p>Impulsar la reflexió, suport i acompanyament en espais d'intercanvi oberts. Reconèixer el recorregut, trajectòries i sabers de les ONG en relació a les propostes, recursos, materials i experiències d'incorporació de l'EpD en l'àmbit escolar.</p> <p>Promoure el maridatge entre centres educatius i entitats-moviments socials (rol de facilitació i acompanyament d'entitats i l'escola com centre de l'acció)</p>	<p>Facilitar un diàleg entre les entitats/centres educatius que pugui esclarir el posicionament del rol de les entitats en relació a l'àmbit escolar.</p> <p>Creació d'una taula de coordinació per a projectes d'EpD en l'àmbit de l'educació formal amb els agents més representatius i les entitats que impulsen accions en els centres.</p> <p>Obertura de convocatòries específiques per a projectes d'EpD en l'àmbit de l'educació formal, adaptant instruments i incorporant elements propis de l'escola (vinculació curricular, projectes pluriennals, metodologies adaptades, enfortiment de capacitats de docents, etc.).</p> <p>Consolidar accions i processos en marxa impulsats per entitats, mitjançant convenis, programes o</p>

Optimitzar els recursos dedicats a accions i elaboració de recursos educatius que contribueixen a iniciatives de centres.

Aprofitar totes les propostes educatives existents vinculades a l'EpD per incorporar temàtiques d'esport i cultura.

mecanismes d'estabilitat que contribueixin a integrar a l'escola l'EpD de manera sostinguda (servei comunitari, projectes de recerca, treballs globalitzats, renovació de PEC's, programes d'innovació en centres, creació de "perfils" EpD reconeguts, etc.).

Incorporar la proposta pedagògica en els projectes d'EpD.

---

4. L'educació transformadora per a l'impuls de canvis de paradigma (II): Educació no formal i altres

Visió de canvi

Les accions i agents d'educació no formal per a la transformació social han d'estar al centre de les polítiques educatives del país.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Aconseguir que l'educació no formal estigui al centre de les polítiques d'educació (educació al llarg i ample de la vida).	Facilitar i promoure la participació tant dels agents de l'educació no formal com de la ciutadania, en els espais d'incidència educativa i de cooperació.	<p>Impulsades polítiques nacionals a partir de la participació activa dels agents de l'educació no formal.</p> <p>Fomentats Consells Municipals de participació en diversos àmbits, amb la implicació dels agents d'educació no formal.</p> <p>Programes locals de desenvolupament elaborats amb la participació dels agents d'educació no formal.</p> <p>Assegurada la participació de tota la comunitat, fent especial atenció a la infància, la joventut, les persones migrants i racialitzades, en les accions d'educació no formal que es desenvolupen en el seu territori.</p>

Creades polítiques, recursos i espais, per compartir entre els diferents agents de Catalunya en igualtat de condicions.

Garantit l'accés universal a l'educació no formal de tota la ciutadania a través de programes, campanyes i inversions per tal de no deixar ningú fora.

Assegurada la incorporació dels sabers associatius tradicionals i el seu vincle territorial, en les decisions estratègiques i els recursos de la cooperació i l'EPD.

Incorporar la coherència en la pròpia administració pública, a partir de la localització d'objectius compartits pels sectors i nivells administratius i de la promoció d'oportunitats educatives en l'àmbit no formal

---

Formats equips tècnics en les administracions públiques per enfortir les seves capacitats en relació a l'enfocament estratègic.

Identificades les figures necessàries per facilitar aquesta coherència de polítiques, i dotant de personal els processos per a la seva correcta execució.

Definides polítiques públiques i recursos econòmics per superar la fragmentació del sector sense eliminar-ne la singularitat.

Modificada la llei de transparència i les licitacions per assegurar la vinculació de les entitats i programes d'educació no formal en el mateix territori on desenvolupen els seus programes.

Incloues clàusules d'EPD en els plecs de condicions i licitacions dels concursos per la gestió d'equipaments juvenils, culturals i esportius públics o espais d'educació no formal.

Existeixen dotacions econòmiques i d'infraestructures de suport a les entitats i plataformes socials i cíviqes que assegurin el treball planificat i sostenible d'EpD.

Existeix una oferta de programes adaptada a les necessitats canviants del sector, a partir d'instruments, polítiques i recursos més àgils i flexibles.

Promoure el treball transversal amb l'objectiu d'unificar estratègies, projectes i relats coherents i generar aliances entre tots els agents d'EPD del territori (formal i no formal).

Fomentar la corresponsabilitat amb els agents d'educació no formal per l'impuls d'accions d'educació transformadora.

Reconeguts com agents educatius de canvi, un ampli ventall de recursos i agents socials del territori, més enllà de l'àmbit formal.

Realitzades accions de vinculació real entre l'àmbit formal i no formal.

Establertes línies estratègiques compartides entre les administracions i les entitats d'educació no formal

Impulsada la llei del voluntariat, per al reconeixement i regulació del voluntariat i amb la participació del propi sector.

Iniciat un sistema de subvencions no competitiu entre agents i fomentades les actuacions compartides.

Impulsades convocatòries de subvencions pel foment de la intercooperació entre entitats i espais d'educació no formal o similars.

Aprofitar la riquesa i la diversitat en l'expertesa dels diferents actors per tal construir un relat conjunt i coherent

Identificats i impulsats espais i canals (físics, virtuals, públics i privats) de co-creació i generació d'aliances, com a mecanisme de treball transversal entre les diferents entitats i moviments socials, a nivell multiactors, multinivell i multisector.

Existeixen plans de formació per enfortiment de capacitats en relació a l'enfocament estratègic.

Generats i dotats de recursos, espais d'intercanvi d'idees, opinions i pràctiques on els actors puguin

---

		aportar, des de la seva idiosincràsia, els seus coneixements i experiències.
Impulsar la reflexió i desenvolupament de capacitats per als diferents agents de l'educació no formal, amb l'objectiu de millorar les accions educatives a l'entorn digital i ampliar la seva incidència.	Realitzar un diagnòstic participatiu sobre l'efecte de la modificació de les condicions de presencialitat en les accions educatives no formals.	<p>Identificades els reptes i dificultats de les entitats en l'adaptació de les seves accions educatives a l'entorn digital.</p> <p>S'han posat en marxa en l'administració pública ajudes per garantir el desenvolupament en condicions òptimes les accions d'EPD en l'àmbit no formal.</p> <p>Existeixen mesures per revertir els efectes de la pandèmia en la dinàmica de les xarxes i espais d'intercanvi del voluntariat i entitats del tercer sector, a nivell local i de país.</p> <p>Existeixen mesures per revertir els efectes de l'esclatxa digital (exclusió digital).</p>
	Identificar, planificar i dotar de recursos plans formatius en l'àmbit tecnològic.	<p>Millorada la capacitat i accessibilitat de les entitats a les eines i programaris digitals per facilitar l'acció educativa.</p> <p>L'administració utilitza i promou eines i recursos amb perspectiva de sostenibilitat i sobirania tecnològica.</p>

L'administració ha dissenyat un programa d'actualització d'eines i transferència de coneixement dirigit als actors d'educació no formal, promovent-ne un ús conscient i crític.

Arribar a sectors de la població no habitual en les actuacions d'EpD mitjançant estratègies d'aprenentatge basats en entorns digitals.

Des de l'administració s'han creat comunitats digitals que permeten trencar barreres físiques i generar aliances.

L'administració dota de recursos a les entitats per a la promoció de comunitats digitals / processos de digitalització mancomunats.

Posats en marxa programes d'aprenentatge autònom disponibles per a sectors de la població no habituals en els projectes d'EpD, per ampliar el camp d'acció de l'enfocament educatiu i motivar a l'acció ciutadana en els eixos temàtics propis de l'EpD.

---

5. La cultura i l'esport com a eina per a l'Educació pel Desenvolupament

Visió de canvi

La cultura i l'esport han de ser eines imprescindibles per conscienciar la ciutadania i formar una societat compromesa amb el desenvolupament sostenible, els DDHH i l'Agenda 2030, i corresponsable amb els reptes globals. S'ha de garantir l'accés universal atès que són espais de conscienciació de tota la comunitat.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Articular les finalitats i valors de l'EpD, l'agenda 2030 i els ODS a través de la cultura i l'esport amb un relat innovar, amb especificitat pròpia i amb capacitat per atraure i implicar tota la societat, també als països del SUD	Elaborar un diagnòstic sobre metodologies específiques que garanteixin la transformació social i l'impacte de les actuacions en aquests dos àmbits (esports i cultura) especialment en el marc de l'Agenda 2030 i la localització dels ODS.	Identificar actuacions, iniciatives i metodologies rellevants existents i aquelles pendents d'impulsar. Identificar la vinculació dels valors i principis de l'esport i la cultura amb els ODS i la cooperació, així com la seva contribució a la construcció del relat d'EPD innovador.
	Millorar el seguiment i l'avaluació dels projectes	Introduir sistemes de seguiment i avaluació necessaris per analitzar els nous projectes en l'àmbit de l'esport i cultura. Crear circuits i instruments d'avaluació.

	<p>Fomentar la innovació, impulsar nous espais com Lab/<i>Think tank</i> i promoure la vinculació de l'esport i la cultura en l'àmbit de l'Agenda 2030 i els ODS.</p>	<p>Crear Labs/<i>Think tanks</i> convocant a actors del món de la cultura, l'esport, la cooperació, la recerca, l'administració i d'altres moviments de la societat civil.</p> <p>Consolidar enfocaments comunitaris i metodologies específiques de l'esport i la cultura per al foment de la cohesió i la promoció de la cultura de la pau i els drets humans.</p>
<p>Impulsar la transversalitat i la creació de nous mecanismes i instruments orientats a fomentar una ciutadania crítica, transformadora i compromesa, a través de l'esport i la cultura.</p>	<p>Integrar la cultura, l'esport i l'EPD en les diferents convocatòries de subvencions de la Generalitat de Catalunya.</p>	<p>Definir convocatòries específiques.</p> <p>Incorporar criteris de valoració a les convocatòries de subvencions que prioritzin l'esport i la cultura com àmbits estratègics.</p> <p>Impulsar convocatòries subvencions de col·legis professionals i federacions-associacions</p> <p>Impulsar convocatòries conjuntes amb altres donants.</p>
	<p>Introduir aquests àmbits estratègics en la planificació amb els Departaments - Plans interdepartamentals.</p>	<p>Impulsar projectes transformadors que inclouen l'esport i la cultura i de forma</p>

		transversal amb la col·laboració de diferents departaments.
		Implicar tots els departaments per contribuir a impulsar l'OE.
Fomentar la formació i la recerca tot impulsant l'especificitat sectorial de la cultura i l'esport, i promovent la incidència en espais internacionals.	Dissenyar i definir formacions específiques en l'àmbit de l'esport i la cultura	<p>Articular aliances amb experts/es per impulsar la capacitat de l'administració pública altres entitats/actors.</p> <p>Organitzar cursos específics, seminaris, etc. i impulsades recerques.</p> <p>Incorporar l'EPD en espais formatius ja existents (postgraus, màsters, etc.) i creats nous espais.</p> <p>Impulsar espais d'intercanvi entre actors internacionals i nacionals per compartir experteses.</p> <p>Elaborar materials divulgatius i difosos per diferents canals.</p>
	Impulsar la visibilitat dels àmbits de cultura i esport a través de reconeixements públics.	Organitzar premis, concursos etc. que permetin visibilitzar i posar en valor el

		resultat d'utilitzar l'esport i la cultura com eines d'educació transformadora.
	Conscienciar l'espai parlamentari i reforçar el debat internacional sobre la capacitat transformadora dels àmbits de l'esport i la cultura en tant que espais estratègics.	<p>Impulsar la incidència a través de mecanismes com les mocions i declaracions parlamentàries.</p> <p>Impulsar actuacions en el marc de xarxes i espais internacionals d'incidència.</p>
	Posar en valor la recerca universitària en l'àmbit de l'esport i la cultura.	Impulsar convocatòries de recerca en l'àmbit de l'EpD vinculades a l'esport i la cultura.
	Crear espais d'intercanvi d'experiències entre actors que permeti posar a l'abast aquest coneixement i l'intercanvi en eines i metodologies.	<p>Crear cicles de seminaris formatius i webinars internacionals</p> <p>Construir formalment una xarxa catalana d'esport/ la cultura per a la corresponsabilitat social amb els reptes globals.</p>
Fomentar les aliances i la inclusió de nous agents amb les entitats de l'àmbit de la cooperació, pau i DDHH, tot promovent l'intercanvi	Promoure les aliances entre diferents tipus d'actors implicats (entitats esportives, entitats i xarxes sòcies, universitats, centres de recerca, tercer	Articular mecanismes que donin visibilitat als actors que estan treballant en l'àmbit de la cultura i l'esport per tal de fomentar les aliances amb els actors clàssics de la

---

d'experiències, l'articulació amb la cooperació des d'una mirada global-local.

sector, ONGDs, administracions, organitzacions multinivell, etc.).

cooperació i l'EpD i prioritzar la comunicació entre sectors.

Promoure la incorporació dels ens locals com actors rellevants en l'impuls de l'esport i el desenvolupament.

Participar en xarxes internacionals de forma activa.

S'ha millorat l'accés a l'esport/cultura dels grups més vulnerables (tradicionalment exclosos) mitjançant un treball, des de l'enfortiment de capacitats, entre les diferents Titularitats.

---

6. La comunicació transformadora

Visió de canvi

La comunicació transformadora ha de ser un element estratègic pels agents de cooperació, pau i drets humans, en la construcció d'un nou relat.

Objectius estratègics	Objectius operatius	Actuacions/Resultats
Impulsar la comunicació transformadora com un element estratègic pels agents de cooperació, pau i DDHH.	<p>Capacitar els agents de cooperació, pau i drets humans, a través de formacions en comunicació transformadora.</p> <p>Capacitar als agents comunicatius perquè com a titulars de responsabilitats/obligacions contribueixin a donar a conèixer les vulneracions de drets, el marc normatiu internacional de drets humans així como les reclamacions per part dels titulars de drets.</p>	<p>Realitzada una diagnosi descentralitzada de la situació de la xarxa d'entitats per capacitar-les, a partir dels resultat i recomanacions de la diagnosi.</p> <p>Impulsat un Pla de formació per part de l'ACCD per a les entitats consensuat i amb participació de les entitats o les seves coordinadores.</p> <p>Entitats capacitades per esdevenir fonts d'informació, potenciar els seus canals de comunicació i generar comunitats comunicatives.</p> <p>Consolidats els plans de comunicació com un instrument estratègic per a les entitats.</p>

Impulsar i facilitar el canvi de mirada comunicativa tant de les administracions, com de les entitats i moviments socials.

Impulsades convocatòria de I+D per a la realització de campanyes amb noves narratives, que promoguin espais d'intercanvi entre els diversos agents.

Elaborada una estratègia comunicativa de l'ACCD que té en compte les peculiaritats del territori i actua com a ens equilibrador per donar visibilitat a tothom.

Impulsada una comunicació transformadora, no només com una eina, sinó com un contingut propi de l'EpD, amb l'objectiu de formar en comunicació crítica a la ciutadania.

Pla Director de cooperació que incorpori un pla de comunicació.

Es creen mecanismes per corregir la infrarepresentació de les entitats de fora de l'àrea metropolitana de Barcelona, en els mitjans de projecció nacional.

Posar en valor la comunicació de proximitat, reforçant les xarxes de comunicació i els mitjans locals.

S'han dotat de recursos les xarxes i mitjans de comunicació locals per reforçar el treball conjunt entre entitats, moviments socials i periodistes.

Impulsar la comunicació com una eina estratègica que faciliti la transparència i retiment de comptes

Realitzada una diagnosi territorial sobre la comunicació estratègica basada en EGiBDH per compartir i incidir en els diferents espais amb els

---

---

titulars de responsabilitat i d'obligació dels diferents nivells (Consells nacionals i municipals).

Existeixen convocatòries que doten de recursos les entitats pel treball comunicatiu a nivell estratègic. L'administració ha obert nous canals de comunicació actualitzats per ser més transparents i retirar comptes davant la ciutadania.

L'administració ha adoptat canvis per tal d'adaptar-se als nous formats i apropar els codis comunicatius als diferents agents socials i agents d'EpD diversos.

L'administració treballa de forma transversal entre els diferents departaments perquè tots assumeixin aquest relat en els diferents àmbits.

Generar aliances (multiactors, multinivell i multisector) des del desplegament i l'avenç en l'aplicació de l'enfocament estratègic.

Promocionar espais comunicatius tenint en compte la diversitat territorial i el sud global

S'han destinat recursos a la promoció d'espais comunicatius tenint en compte la diversitat geogràfica.

S'han habilitat espais de coordinació on les entitats poden intercanviar estratègies comunicatives per arribar a públics més amplis.

S'han destinat recursos a la generació d'aliances entre mitjans i entitats del nord i sud global.

Capacitar les xarxes de comunicació comunitàries i de la diàspora (no professionalitzades) amb l'objectiu de crear aliances.

S'han destinat recursos i s'ha capacitat a les xarxes de mitjans de la diàspora.

Obrir i consolidar aliances entre el sector de la cooperació (administracions i entitats) i les universitats, col·legis professionals i mitjans de comunicació.

S'han creat i visibilitzat programes transversals dins les universitats per impulsar la formació del professorat en comunicació per al canvi.

S'han creat i visibilitzat programes per formar els estudiants de periodisme, publicitat i comunicació audiovisual, en l'EGBDH.

Existeixen convenis, acords i altres mecanismes per l'impuls de la comunicació transformadora entre el sector de la cooperació i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i la Xarxa de Radio i Televisions Locals, entre altres, impulsats per l'administració pública.

Creats espais específics sobre solidaritat, pau i drets humans en els mitjans amb projecció nacional.

L'ACCD està col·laborant amb els mitjans i les diferents demarcacions del Col·legi de Periodistes de Catalunya, de forma equitativa.

Generats espais d'intercanvi entre diversos àmbits de la producció i exhibició audiovisual i les entitats.

		<p>Creada i posada en marxa una taula sobre comunicació basada en l'enfocament estratègic, entre els diferents agents de la cooperació i els drets humans i el món de la comunicació.</p>
<p>Construir un nou relat que visibilitzi i posi de relleu els valors i finalitats de la cooperació i sigui altaveu de més veus i noves perspectives.</p>	<p>Facilitar el treball conjunt entre entitats i periodistes i facilitar recursos perquè puguin elaborar i difondre nous relats.</p> <p>Promoure i formar en l'avaluació d'impacte per definir indicadors que permetin mesurar l'impacte de la comunicació transformadora realitzada per les entitats i l'administració.</p>	<p>Consolidades convocatòries específiques de beques o ajuts per a equips d'entitats i periodistes.</p> <p>Realitzats periòdicament estudis de percepció i opinió pública sobre l'enfocament estratègic i els temes vinculats a la cooperació i l'EpD.</p> <p>Desenvolupats indicadors en col·laboració amb la universitat.</p> <p>Existeixen plans de formació per al sector i el món comunicatiu en avaluació d'impacte.</p>
	<p>Construir el relat amb la participació activa del sud global i de les persones que pateixen opressions al nord global.</p>	<p>Reforçades les entitats del sud global amb instruments de cooperació que consolidin les seves estructures per millorar la seva capacitat d'incidència comunicativa.</p>

Existeixen convocatòries per explicar el que passa al món, a partir del testimoni directe i contextualitzat.

L'ACCD contribueix a visibilitzar la realitat de vulneracions de drets humans a casa nostra, per construir un relat de canvi arrelat al territori. Impulsats espais de debat en el sector per reflexionar sobre nous relat inclusiu i consensuat entre els diferents agents.

Reforçar i millorar la coherència de la comunicació interna i externa de les entitats.

L'ACCD dissenya i executa un pla de formació per a les entitats en coherència comunicativa.

Actors/agents implicats

La construcció d'una societat compromesa amb els Drets Humans, els reptes globals i l'Agenda 2030 requereix de la implicació de tots els actors/titulars de drets, de responsabilitats i d'obligacions que en formen part, i de la capacitat i els mecanismes per interrelacionar-se i complementar-se. Per aquest motiu, la proposta que es presenta a continuació és un llistat que caldrà anar ampliant i combinant en funció de cada actuació i projecte, llurs objectius i singularitats.

- ✚ Actors vinculats a la cultura i l'esport, l'educació, la salut, i tots els àmbits dels ODS
- ✚ Administracions públiques (TO)
- ✚ Ajuntament de Barcelona (TO)
- ✚ Ajuntament de Girona (TO)
- ✚ Ajuntament de Lleida (TO)
- ✚ Ajuntament de Tarragona (TO)
- ✚ Àrea Metropolitana de Barcelona (TO)
- ✚ Associació Catalana de Municipis (TO)
- ✚ Associació de Premsa Local, Comarcal i Digital de Catalunya (TR)
- ✚ Associació de Revistes en Català APEC (TR)
- ✚ Associació de Mestres Rosa Sensat (TR)
- ✚ Associació de Micropobles de Catalunya (TR)
- ✚ Associacions i entitats vinculades a l'educació formal, no formal i informal (TR)
- ✚ Ateneus cooperatius de Catalunya (TR)
- ✚ Biblioteques (TO o TR)
- ✚ Cambres de Comerç i associacions empresarials (TR)
- ✚ Centres de Recursos Educatius (TO o TR)
- ✚ Centres Educatius (TO o TR)
- ✚ Centres Formatius (TO o TR)
- ✚ Col·legis i Associacions Professionals (TR)
- ✚ Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible Agenda 2030 (TR)
- ✚ Consell Nacional de Dones de Catalunya (TR)
- ✚ Contraparts, Moviments, entitats i governs del Sud (TR)
- ✚ Cooperatives i representants d'Economies Alternatives (TR)
- ✚ Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris (aMS) de Lleida (TR)
- ✚ Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme (TR)
- ✚ Diputacions (TO)
- ✚ Ens locals, Consells Comarcals i Consells Municipals (TO)
- ✚ Entitats amb representació territorials (TR)
- ✚ Entitats culturals diverses (TR)
- ✚ Entitats de Codesenvolupament (TR)
- ✚ Entitats públiques i privades (TO o TR)

- ✚ Entitats, Ongs, associacions, fundacions i representacions de la societat civil (TR)
- ✚ Escoles Lliures (TR)
- ✚ Esplais i Associacions Escoltes (TR)
- ✚ FAS de la UAB (TO)
- ✚ Federació Catalana de l'Esport (TO)
- ✚ Federació Catalana de Municipis (TR)
- ✚ Federació d'Associacions Educatiu (TR)
- ✚ Federació de Cooperatives de Treball (TR)
- ✚ Govern de Catalunya. Departaments i Unitats de la Generalitat (TO)
- ✚ Grups d'investigació d'universitats (TO o TR)
- ✚ Grup de treball de professorat EcoFem (TR)
- ✚ Grup de treball de professorat STEAM (TR)
- ✚ Home-schooling (TR)
- ✚ Iniciativa del COP (TR)
- ✚ Institucions i organismes de la UE (TO i TR)
- ✚ Institucions i xarxes internacionals vinculades (TR)
- ✚ Lafede.cat – organitzacions per a la justícia global (TR)
- ✚ Líders i representants comunitaris (TR)
- ✚ Mitjans de comunicació (TO o TR)
- ✚ Moviments pedagògics i d'innovació (TR)
- ✚ Museus (TO o TR)
- ✚ Organitzacions sindicals (TR)
- ✚ Òrgans de participació i de consulta de la Generalitat (TR)
- ✚ Parlament de Catalunya (TO)
- ✚ Partits Polítics (TR)
- ✚ Plataformes d'activistes (marea de pensionistes, plataformes d'habitatge) (TR)
- ✚ Policy makers de la UE (TO o TR)
- ✚ Representants d'Agències de Comunicació (TR)
- ✚ Representants de comunitats nouvingudes (TR)
- ✚ Servei d'Ocupació de Catalunya (TO)
- ✚ Serveis socials municipals (TO)
- ✚ Taules específiques (Taula per Colòmbia, Taula per Mèxic, Taula pel Codesenvolupament) (TR)
- ✚ Tercer Sector (TR)
- ✚ UEC: Unió Excursionistes de Catalunya i altres similars (TR)
- ✚ Universitats, centres de recerca, think tanks, i les seves xarxes nacionals i internacionals (TO o TR)
- ✚ Xarxa de Cooperació al Desenvolupament del Sud de Catalunya (TR)
- ✚ Xarxa de Micropobles de Catalunya (TR)
- ✚ Xarxes de Gabinetes de Comunicació (TR)
- ✚ Zones Escoles Rurals (TO)

✚ Altres (TO o TR)

TO= Titulars d'obligacions

TR= Titulars de responsabilitats

Iniciatives identificades a les sessions

- ✚ "Una finestra al món", Tarragona
- ✚ Canviem el batxillerat?
- ✚ Comissió de Defensa de Drets Humans i Estrangeria de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Lleida
- ✚ Cultura i conflicte
- ✚ Programa *Annoncer la Couleur*, de l'Agència de Desenvolupament Belga (TO)
- ✚ Escola Lliure El Sol SCCL
- ✚ Espai Jove Kesse, Ajuntament de Tarragona
- ✚ Estudis sobre la cultura, l'esport i l'activitat física de la INEFC, Universitat Rovira i Virgili
- ✚ Gestions Creatives: Repensant la formació inicial dels mestres
- ✚ La Cristalera
- ✚ Projecte 360
- ✚ Projectes Escoltes Catalans
- ✚ Reflexes SCCL
- ✚ Rosa Sensat
- ✚ Txell Costa Grup
- ✚ La Volta (Girona)
- ✚ Projecte *The Dreamers* (Girona Acull)
- ✚ Museu d'Art Girona i associació d'amics del museu
- ✚ Minyons escoltes de Catalunya
- ✚ projecte "Turisme Actiu" (de formació de joves del lloc i turisme actiu, activitat física i oportunitats a la zona nord Vietnam)
- ✚ Projecte Teatre Inclusiu (grup de gènere de la Coordinadora d'ONG Solidàries)
- ✚ INEFC SOCIAL (Susanna Soler)
- ✚ "Educar per a futurs alternatius. Guia d'Educació per a la Justícia Global"
https://www.lafede.cat/wp-content/uploads/2020/10/EducarFutursAlternatius_LafedeCat.pdf
- ✚ Competències per Transformar el Món
<https://cat.grao.com/ca/producte/competencies-per-transformar-el-mon-gc197>
- ✚ Altres

Consideracions/Conclusions del Grup de Treball

Les esmenes proposades responen a l'interès de transversalitzar l'enfocament de gènere i basat en els drets humans (EGiBDH), adoptat en la política pública de la cooperació catalana com enfocament estratègic al Pla Director de Cooperació 2015-2019; amb la finalitat de fer-ho més operatiu i fer més comprensibles les seves implicacions per tal d'evitar que es quedi solament en el nivell de compromís discursiu.

Un dels reptes pendents és mantenir un diàleg entre tots dos grups de treball tant del Model de Cooperació (MdC) com de l'estratègia d'EpD, ja que l'adopció per part de la cooperació catalana de l'enfocament de gènere i basat en els drets humans desafia la tradicional sectorialització i compartimentació entre la cooperació i l'EpD i planteja el repte d'avançar cap a la seva harmonització/integració progressiva³. L'adopció de l'EGiBDH comporta una aposta decidida per la transformació social, en dos sentits: d'una banda, en definir clarament un model de desenvolupament sostenible centrat en la justícia social a través de la realització dels drets humans; i d'altra banda en conferir una molt major rellevància a la EpD com via per a l'apoderament, conscienciació, mobilització social i incidència dels titulars de drets, així como per l'enfortiment de capacitats de titulars d'obligacions i de titulars de responsabilitat a fi que contribueixin a la realització dels drets humans d'acord amb les seves obligacions y responsabilitats respectives.

A Lleida estem apostant decididament per l'EGiBDH i, com a conseqüència d'això, l'Ajuntament de Lleida ha modificat les bases i formularis de les convocatòries de cooperació i EpD (ara EpTS); s'ha impartit formació tant a personal de l'administració pública local como a diverses entitats. Des de la Coordinadora d'ONGD i aMS estem treballant conjuntament amb l'Ajuntament i amb la Universitat de Lleida amb la finalitat d'avançar progressivament en la seva implementació.

Reconeixement de les limitacions del procés desenvolupat pel grup de treball.

Limitacions pròpies de la naturalesa del grup de treball (no poder ampliar a més actors per la composició normativa dels GT del consell de cooperació), limitacions de temps i de format (sessions que a vegades no permetien la profunditat dels temes).

---

³ La integració de les línies estratègiques del Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2015-2018 des de l'EGiBDH | Informe d'investigació sobre l'articulació conceptual i estratègica entre la cooperació al desenvolupament, l'acció humanitària i l'educació per al desenvolupament
http://cooperaciocatalana.gencat.cat/web/.content/continguts/que_fem/egibdh/doc-informe-integracio-linies-estrategiques-pla-director.pdf

Poca disponibilitat d'estudis i referències d'anàlisis, avaluacions de les últimes convocatòries d'EpD de l'ACCD, valoració de diferents línies de finançament (recerca, beques, etc.).

Es recomana que a partir de les recomanacions emeses, s'impulsi un ampli procés de participació de la major quantitat d'agents que estan involucrats en l'avenç de les reflexions i les pràctiques d'EpD a Catalunya. Que la construcció de l'estratègia es realitzi amb una metodologia més oberta, ampliant la mirada a agents amb representativitat de col·lectius fins ara no presents.

Es fa necessària la valoració rigorosa del punt de partida actual per a visualitzar l'abast dels objectius i indicadors que es poden fixar en l'estratègia i consensuar les prioritats per cada àmbit i els recursos a destinar en relació a processos que es pretenen impulsar, afavorir, fomentar, executar articular o consolidar per part del Govern.

Des del Grup de Treball s'ha identificat la necessitat d'obrir espais de debat/reflexió sobre el paradigma/enfocament on s'ha d'emmarcar la política pública catalana de cooperació al desenvolupament en coherència amb la resta de polítiques públiques. Per tot això es demana a l'administració, com titular d'obligacions, el compromís de promoure aquests espais properament i amb les diferents titularitats.

Agraïments

A totes les persones que han participat en les sessions, per compartir els seus coneixements i aprenentatges; i especialment als ponents i col·laboradors.

Albert Quintana. Membre de Justícia i Pau i professor d'un institut de secundària de la ciutat de Girona, que ha dut a terme el projecte 360.

Albert Roca i Àlvarez. Doctor en Antropologia Social i Cultural per la Universitat de Barcelona i professor titular de la Universitat de Lleida. Director de l'Oficina de Desenvolupament de la UdL, president del Centre d'Estudis Africans i Interculturals de Barcelona.

Alejandra Boni. Doctora en Dret per la Universitat de València en el Programa de Drets Humans i Democràcia i Catedràtica de el Departament de Projectes d'Enginyeria de la Universitat Politècnica de València. Vicedirectora de l'Institut Ingenio (CSIC-UPV).

Alexis Jimenez. Representant de la cooperativa Reflexes SCCL per la transformació social i educativa.

Bet Madera. Cap de Formació de l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

Brenda Bär. Mestra de Primària, format part del Programa d'Acompanyament per l'Èxit Educatiu de la Fundació Catalunya La Pedrera i del Grup de Recerca en Educació Moral.

Estefania Yus. Mestra d'Educació Especial i cooperant de la ONG Dagua de la Coordinadora d'ONG Solidaries.

Esther Sancho Cepero. Membre de la Comissió de Defensa de Drets Humans i Estrangeria de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Lleida; de plataformes de la societat civil; d'associacions de juristes com *Advocacia per la Democràcia i Encuentro de Abogadas Feministas*; i de la Comissió de Control de Consultes Populars No Referendàries del Parlament.

Gaspar Maza. Doctor en antropologia social y cultural de la Universitat Rovira i Virgili.

Hatim Cocou. Jove participant del projecte THE DREAMERS, cantant i actor.

Irene González Pijuan. Enginyera de camins, membre de la Xarxa per la sobirania energètica i Enginyeria sense Fronteres. Especialitzada en dret a l'energia i en l'impuls per a una transició energètica ambiental i socialment justa.

Joan Rovira. Membre d'Escoltes Catalans.

Jordi Roig. Coordinador de Batxillerat i membre actiu de l'entitat GEES de l'Alt Empordà.

Laura Espasa. Laura Espasa, professora de secundària. Formadora. Co-coordinadora del grup de treball de professorat EcoFemiSTEAM.

M. Concepción Salgado. Professora adjunta de la universitat, mestre de primària de l'Escola Pública Mare de Déu de la Candela de Valls i representant de docents de la Comissió de Garanties d'Admissió de l'Alt Camp.

Meritxell Freixas Martorell. Periodista y educadora social. Defensora de l'enfocament de gènere i drets de les dones.

Montserrat Santiago. Directora de l'escola especial Nostra Senyora de Montserrat.

Moulud Yeslem. Artista plàstic, activista defensor dels drets humans i la cultura de pau, mediador intercultural i creador de projectes de sensibilització i de participació ciutadana.

Pepa Valls Gabernet i Agustín Liñán Papaseit. Professors del departament de psicologia i pedagogia de la Universitat de Lleida i impulsors del projecte "Gestions Creatives: Repensant la formació inicial dels mestres".

Raimon Carreras. Director de l'Escola Lliure El Sol SCCL, cooperativa de formació al llarg de la vida.

Ramón Grau Sánchez. Sub-director general d'Ordenació Curricular del Departament d'Educació de la Generalitat.

Raquel Morón. Educadora i artística visual, especialitzada en projectes comunitaris i de transformació social i llenguatge sensorial a través de l'Associació Art-Crea. Promotora de la xarxa ArtiBarri.

Sebas Ruiz. Co-fundador de Wiriko. Especialitzat en Àfrica, és analista polític, professor universitari, autor de documentals i responsable de l'Àrea de Formació i de Comunicació.

Sebastià Mas Alòs. Professor, sotsdirector de Suport i Innovació a l'INEFC de Lleida.

Siscu Guirro. Tècnic de coordinació de programes i projectes juvenils de l'Espai Jove Kesse, de l'Ajuntament de Tarragona.

Tere Turiera. Periodista, guionista i membre fundadora del col·lectiu d'arts escèniques i audiovisuals Cultura i conflicte.

Txell Costa. Fundadora de la consultoria Txell Costa Grup. Periodista, professora universitària i autora de "*Working Happy*" i "*Liderar en femenino*".

No estoy en el mundo
simplemente para
adaptarme a él, sino
para transformarlo.

Paulo Freire

Annexes i documentació